

TAULA

DE LLETRES VALENCIANES

VOLUM I

NÚMERO 4

SUMARI: N. B.; De l'idioma.—PASQUAL ASINS; Síntesi.—ALMELA I VIVES; Els estudis històrics valencians.—THOUS LLORENS; No han passat els Reis.—ENRIC NAVARRO BORRAS; Pomes.—NARCIS D'HOYOS; El decadiment del teatre valencià.—ARTUR PERUCHO; Escriptors castellans, a Barcelona.—A. PIZCUETA; Un llibre sobre Maragall.—NICOLAU PRIMITIU; Els òs de la llòca.—Notes.—Noticiari bibliogràfic.

PREU: 25 cèntims

Esta reproducción ha sido obtenida exclusivamente con fines de investigación y de estudio.
Esta reproducció ha sigut obtinguda exclusivament amb fins d'investigació i estudi.

TAULA

DE LLETRES VALENCIANES

VOLUM I

GINER 1928

NÚMERO 4

De l'idioma

El fet de que 'l govern d'un Estat d'Hispanoamèrica haja bandejat de l'ensenyança oficial els textos de la Reial Acadèmia Espanyola; l'exposició del llibre català a Madrid, a més de la reacció que al Japó se està operant contra l'idioma anglés, han posat el tema de les llengües damunt les planes de bon número de periòdics.

Per a nosaltres este tema es de perenne actualitat, ho és tant que, si molt ens demanen, direm que és l'imperatiu de nostra existència.

Sabem que sense renaiximent espiritual no hi ha València possible, pero creem i afirmem que *sense renaiximent lingüístic tampoc hi ha espiritualitat possible*. Perque tots saben que l'ànima del poble és l'idioma. Quan l'idioma s'estima i s'eleva es dignifica, la cultura i la espiritualitat s'afermen, s'autonomitzen i floreixen amb personalitat pròpia. Quan ho vullgau escorcollar en nostra història ho vorem ben patent. Quan mireu la d'altres pobles traureu el mateix resultat. Repel·lim una vegada més l'aforisme: «Poble que sa llengua cobra a sí mateix se recobra.»

Pero este breu treball de meditació i observació no el volen fer moltes persones que pel fet d'escriure per al públic estan obligades i així es dona el cas de dir simpleses com la de que «*el valencià és pera anar en cos de camisa*». Algun valencià hu ha dit en sofrides lletres de mol-le sense que li haja caigut la cara de vergonya .. perque ara s'estila no tindre'n. Un idioma és el que d'ell fan els que l'empleen. No n'hi ha cap que siga tan limitat que no es puguén dir belles coses. El dialecte que parlà Jesús estava ben lluny de tindre la riquesa del nostre i a usaes que digué coses difícils de superar! Tampoc el valencià de Mestre Vicent Ferrer tenia la flexibilitat del de vuf, i bé sabem quant commovia a les multituds.

El que passa és que 'l valencià, com encara no ha tingut premsa diària, no ha amostat tòpics, frases fetes i altres guilindaines que tenen els idiomes molt treballats i que tan necessàries son als que no saben discurrir per compte propi. El valencià s'ha de dominar, com un corcer. S'ha d'ésser artista de la paraula per a escriure un valencià elegant. Ací es veu el que val; la potència de l'escriptor i la cultura que té, l'idioma ho diu; el que no val res escriu com els que van *en mànagues de camisa*, o pitjor, perque els cavadors i fematers de vegades parlen amb més propietat que algú de nostres autors populars.

¿Creeu que'l valencià és limitat? Estudieu-lo amorosament i trobareu més de quaranta mil paraules. Que amb aquest capdal no es poden dir coses? Tot el vocabulari de Shakespeare no tenia mes de cinc mil mots. Tot el de Cervantes no arribava a desset mil. Ja veu com no es necessita gran vocabulari per a assombrar als segles.

Sereu dels que l'extensió del castellà els enlluerna? Refuseu eixe spillisme. Totes les ventafes al seu favor no han impedit que la joventut americana vaja a estudiar a França o Alemanya. Apart de que'l conreu del valencià no exclueix el saber totes les demás llengües que un siga capaç. Ací està la diferència entre nosaltres i els altres.

El valencià tan si volen com si no, és la llengua en la qualensem i sentim i per no voler emplear-lo estem tants anys sense haver donat bons escriptors. Desde Llorente i Querol a vuf no hi ha més que Blasco Ibáñez i Gabriel Miró. Els dos fets amb saba

vernàcula. Blasco amb les novel·les valencianes—les millors d'ell—escrites en valencià traduït i Miró en el que tot l'estilisme no és, en fi de comptes, mes que llevantinisme.

El valencià que vol escriure castellà s'ha de preocupar massa de l'estil, de la gramàtica, de mil coses que no pot aprendre en l'entronya viva del poble, perquè no existixen i com que fa traïdoria al seu sentiment l'obra el traïciona a d'ell.

Cal, de manera peremptòria que tots ens preocupem de l'idioma. Així com recullim una tradició, una cançó, una variant folc-lòrica, devem recullir la paraula oblidada a la ciutat i encara vivent a la comarca. Feu moltes llistes de paraules. Penseu que hem de fer el vocabulari castellà-valencià que sobre ser tan necessari encara no existix.

Estudieu la paraula viva i els clàssics. Cal tindre esperit d'associació que això és força i cultura.

Devem reconstituïr l'agrupació «Nostra Parla». No hi ha cap motiu per que una entitat a qui tan fàcil és la existència haja mort d'inacció. Es pot fer el míting, la conversa o lectura en un jardí públic, la visita a escoles, la influència en la premsa i mil coses que, com estes, no necessiten ajut econòmic, sinó bona voluntat i activitat.

Hi ha molt que fer i si no ho fan els joves, els cansants no faran la faena. Proposem se ho. Que cadascú es pregunte a cada hora: ¿Què puc fer jo per la cultura valenciana? No tingau ducte que cada hora, sense deixar vostra ocupació, podeu fer alguna cosa de profit.

N. B.

Síntesi

No ha estat estèril la darrera anyada per al nostre ideal. I ara, quan al caliu de la llar l'avi enlluerna als infants amb les narracions dels moments cums de la seua vida i tots voldrien ésser herois per a esborrar amb gestes ja realitzades en sa fantasia tots els fets fulgurants que restaren com flits glorioses de la vida dels homes, cal que nosaltres, també, fem la crònica de lo actual.

L'hora es escaient. Curull de promences s'esqueixa el taronger en flor i nosaltres li hem d'extraure la essència per a aromar els caminals de la història.

Precisament, hi ha—hi ha hagut, millor—en els conreadors de les nostres lletres i en els grups actuant en general, la despreocupació de no recullir, ordenar, cronicar, tota la labor que se realitza. En els mes joves podem fer, si acàs una salvetat—recordem la edició de les conferències dels Dimarts d'Amical Conversa, ja tan llunyans—pero mes enrere tota la labor es dispersa i ú no podria hui, sense gran feina i omisions, fer un estudi de les nostres lletres, de un moment històric determinat. El de la generació que'ns ha procedit—per eixemple. Tota la seua labor es dispersa i no hi ha un centre, una biblioteca, un llibre, que norme i oriente el noble afany del que voldria trobar l'obra del poeta oblidat, la crònica del fet sobresortint, la dada precisa que li manca.

No omilini, amb esta oportunitat, el record per a D. Lluís Cebrián, Cronista de la Ciutat, quina atenció per a d'estes disciplines es innegable. Pero el seu treball isolat resta inèdit i ni lluix ni s'aprofita.

Deliberadament, TAULA, per a que en el futur no se troben estes llacunes inesgotables, recull en els seus Noticiaris tot allò d'interés que'ns pòta la inquietut de l'hora. Actuació. Publicitat. Como a conseqüència, al fi de la primera anyada que se esfulla en la seua vida fém esta síntesi de la labor.

El Rat-Penat celebrà el xxxiii aniversari de la mort de Constantí Llombart editant una notícia de la seua vida i labor cultural—Març.

De un grup de poetes coincidents sorgí la idea de la celebració de uns recitals poètics. Registrem com a més important el que es celebrà en l'Ateneu Científic de la Ciutat. Abril. Es llegiren poesies de Puig Espert, Orián, Asins, Durán i Tortajada, Daniel M. Ferrando, Buil, Verdeguer, Navarro-Borrás, Caballero Muñoz, Thous Lloréns, Almeida i Vives, Bayarri. Tota la jove poesia valenciana digna d'ésser presa en consideració.

Encoratjats per l'èxit i l'atenció que obteniren els recitals poètics, el grup de poe-